

DECIZIA nr.287 din 24 mai 2023

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare

Publicată în Monitorul Oficial nr.593 din 29.06.2023

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciocină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	- judecător
Laura-Iuliana Scântei	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Simina Popescu-Marin	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.2073 din 29 martie 2023 și constituie obiectul Dosarului nr.738A/2023.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, Președintele României formulează critici de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă. Cu titlu introductiv, se susține că legea criticată are ca obiect de reglementare modificarea art.28 alin.(5) din Legea nr.45/2009 cu privire la preluarea și integrarea unităților de cercetare-dezvoltare prevăzute în anexa nr.4, în sensul înlocuirii sintagmei „în cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat” cu sintagma „învățământ de stat”. Totodată, potrivit legii, Stațiunea de Cercetare și Producție Pomicolă Geoagiu se reorganizează sub denumirea de Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu și se preia prin absorbție de către Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” din Geoagiu, Hunedoara, iar anexele nr.4 și nr.4.5 la Legea nr.45/2009 sunt înlocuite. De asemenea, prin art.II din legea criticată sunt reglementate o serie de operațiuni pentru plata datoriei Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu din subordonarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul fondurilor speciale și către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului.

4. Sub aspect extrinsec, se susține încălcarea principiului bicameralismului prevăzut de art.61 alin.(2) și art.75 alin.(1) din Constituție.

5. Astfel, se arată că legea a fost respinsă de Senat în data de 20 iunie 2022, fiind adoptată de Camera Deputaților, Cameră decizională, cu amendamente, în data de 28 februarie 2023. Potrivit raportului comun al celor trei comisii sesizate în fond cu această propunere legislativă, prin amendamentele aduse în Camera Deputaților, Cameră decizională, se repartizează suma de 1.600.000 lei din bugetul Ministerului Agriculturii pentru plata datoriei Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu din subordonarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul fondurilor speciale și către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului.

6. Autorul sesizării susține că amendamentele aduse în Camera decizională legii supuse controlului de constituționalitate se îndepărtează de la scopul avut în vedere de inițiatori, și anume preluarea Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu de către Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza”. De asemenea, alocarea unei sume importante de la bugetul de stat pentru plata datoriei acestei stațiuni depășește intenția inițiatorilor, iar în condițiile în care Senatul, ca primă Cameră sesizată, a respins propunerea, o astfel de soluție legislativă trebuia să fie dezbătută și votată de ambele Camere.

7. În consecință, în forma transmisă la promulgare, legea criticată nesocotește principiul constituțional al bicameralismului, în virtutea căruia o lege nu poate fi adoptată de o singură Cameră,

legea fiind, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament. În susținerea criticii de neconstituționalitate sunt invocate aspecte din jurisprudența Curții Constituționale privind principiul bicameralismului (spre exemplu, Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, Decizia nr.62 din 13 februarie 2018).

8. Sub aspect intrinsec, Președintele României susține încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție prin raportare la art.57 alin.(3) și (5) din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, precum și a art.147 alin.(4) din Constituție, prin lipsa unui temei-cadru în corpul actului modificator cu privire la anexa nr.2 la legea dedusă controlului de constituționalitate, încălcarea art.1 alin.(4), a art.136 alin.(4) și a art.147 alin.(4) din Constituție, prin modalitatea de constituire a dreptului de administrare, și încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție referitor la standardele de calitate a legii, deoarece mecanismul creat de legiuitor prin legea criticată, care permite „preluarea” și „integrarea” unităților de cercetare-dezvoltare prevăzute în anexa nr.4 în cadrul instituțiilor de învățământ de stat (în speță, în cadrul unui liceu agricol), nu este corelat cu ansamblul reglementărilor existente.

9. Astfel, se arată că, potrivit art.I pct.3 din legea supusă controlului de constituționalitate, „*Anexele nr.4 și 4.5 se modifică și se înlocuiesc cu anexele nr.1 și 2 la prezenta lege*”. Anexa nr.2 la legea criticată este intitulată: „Suprafața minimă de teren, din domeniul public al statului, aflată în administrarea Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu, județul Hunedoara, indispensabilă activității de cercetare-dezvoltare-inovare și multiplicării materialului biologic care trece în administrarea Liceului Tehnologic Agricol «Alexandru Borza» - Geoagiu”.

10. Potrivit art.57 alin.(5) din Legea nr.24/2000, „*Titlul anexei cuprinde exprimarea sintetică a ideii din textul de trimitere*”, iar potrivit alin.(3) al aceluiași articol, este necesar ca anexa „*să aibă un temei-cadru în corpul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin textul de trimitere*”.

11. Or, în conținutul legii criticate nu poate fi identificată o dispoziție din care să rezulte schimbarea titularului dreptului de administrare a suprafețelor de teren, proprietate publică a statului menționate în anexa nr.2 la lege. Altfel spus, nu se poate susține că textul de trimitere conține o idee dezvoltată ce ar fi putut fi preluată sintetic în titlul anexei nr.2, în sensul art.57 alin.(5) din Legea nr.24/2000, sau că textul de trimitere are un obiect determinat la care anexa nr.2 să se refere exclusiv, în sensul art.57 alin.(3) din același act normativ, în ceea ce privește dreptul de administrare. Temeiul-cadru impus de normele de tehnică legislativă nu poate fi reprezentat nici de art.I pct.2 din legea criticată, întrucât acest text nu are în vedere dreptul de administrare, ci reorganizarea Stațiunii de Cercetare și Producție Pomicolă Geoagiu sub denumirea de Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu și preluarea sa prin absorbție de către Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza”, cu sediul în Strada Independenței, nr.47, Geoagiu, Hunedoara, România, instituție de învățământ de stat aflată în subordinea Ministerului Educației.

12. Mai mult, dincolo de împrejurările de fapt descrise în expunerea de motive, din titlul anexei nr.4.5 la Legea nr.45/2009, în forma aflată în vigoare, rezultă că, în prezent, suprafețele respective se află în administrarea Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului - Timișoara, iar nu în administrarea Stațiunii de Cercetare și Producție Pomicolă Geoagiu, județul Hunedoara. Nici din această perspectivă, soluția legislativă nu este corelată, iar lipsa de precizie și claritate a normei creează incertitudine cu privire la dreptul de administrare a suprafețelor enumerate în anexa nr.2 la legea criticată, ce va înlocui anexa nr.4.5 la Legea nr.45/2009.

13. Deși art.I pct.3 din corpul actului normativ modificator prevede înlocuirea celor două anexe, în realitate, temeiul-cadru nu se referă la schimbarea titularului dreptului de administrare, respectiv Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” – Geoagiu.

14. Necesitatea existenței unui temei-cadru în actul normativ pentru anexele legii izvorăște chiar din structura logico-juridică a unei norme de drept, care, indiferent de formulare, trebuie să asigure acele elemente structurale precum ipoteza, dispoziția și sancțiunea normei. Dacă din titlul și conținutul anexelor criticate se pot contura anumite ipoteze, prin lipsa unui temei-cadru în corpul actului normativ nu se poate complini existența dispoziției ca element structural al normei juridice.

15. În susținerea acestei critici de neconstituționalitate sunt invocate considerente cuprinse în Decizia Curții Constituționale nr.366 din 29 iunie 2022.

16. De asemenea, referitor la modalitatea de constituire a dreptului de administrare, se susține încălcarea art.1 alin.(4), a art.136 alin.(4) și a art.147 alin.(4) din Constituție. Astfel, se arată că, în absența unui temei-cadru în corpul actului modificator, suprafețele de teren descrise în anexa nr.2 la legea supusă controlului de constituționalitate vor trece în administrarea Liceului Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” - Geoagiu exclusiv prin efectul titlului acestei anexa, ce va înlocui anexa nr.4.5 la Legea nr.45/2009.

17. În privința terenurilor proprietate publică date în administrarea instituțiilor și unităților de cercetare-dezvoltare de drept public și de utilitate publică, art.31 alin.(3) din Legea nr.45/2009 permite expres scoaterea lor din proprietatea publică și din administrarea unităților de cercetare-dezvoltare din agricultură și silvicultură prin lege, ca act al Parlamentului. Însă, în ceea ce privește modalitatea de constituire a dreptului de administrare, direct prin lege, ca act al Parlamentului, prin efectul anexei acesteia, soluția legislativă contravine dispozițiilor art.1 alin.(4), ale art.136 alin.(4) din Constituție și jurisprudenței constante a Curții Constituționale în materie, precum și, implicit, dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție.

18. În susținerea criticilor de neconstituționalitate sunt invocate dispozițiile art.136 alin.(4) din Constituție privind modalitățile de exercitare a dreptului de proprietate publică, ale art.867 din Codul civil privind constituirea dreptului de administrare, ale art.287 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ referitor la exercitarea dreptului de proprietate publică, ale art.298 din Codul administrativ referitor la exercitarea dreptului privind darea în administrare a bunurilor proprietate publică și ale art.299 din același act normativ referitor la conținutul actului prin care se constituie dreptul de administrare.

19. Din analiza coroborată a dispozițiilor constituționale și legale anterior menționate, rezultă că stabilirea dreptului de administrare în favoarea Liceului Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” - Geoagiu asupra suprafeței de teren de 6,48 ha situate în orașul Geoagiu, județul Hunedoara, nu se putea realiza prin lege, ca act al Parlamentului. În cazul concret, avut în vedere de norma criticată, operațiunea juridică de constituire a dreptului real de administrare ar fi trebuit să se realizeze prin hotărâre a Guvernului (a se vedea, în acest sens, jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr.1 din 10 ianuarie 2014, Decizia nr.684 din 30 septembrie 2020 sau Decizia nr.58 din 16 februarie 2022).

20. În același timp, se susține și încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție referitor la standardele de calitate a legii. Astfel, potrivit art.I pct.1 din legea supusă controlului de constituționalitate, sintagma „*instituțiilor de învățământ superior de stat*” din cuprinsul art.28 alin.(5) din Legea nr.45/2009 este înlocuită cu sintagma „*instituțiilor de învățământ de stat*”. Invocând dispoziții din Legea educației naționale nr.1/2011 [art.22 alin.(1) privind componența sistemului național de învățământ preuniversitar, art.22¹-22⁴ privind regulile și procedura reorganizării unităților de învățământ cu personalitate juridică, art.31 alin.(2¹), art.31¹ alin.(1) și (3), art.31² referitoare la liceele cu profil agricol, art.112 alin.(2) privind baza materială a învățământului preuniversitar de stat], Ordinul Ministrului Educației nr.6217/2022, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1107 din 17 noiembrie 2022, prin care a fost aprobată Metodologia privind fundamentarea cifrei de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat, evidența efectivelor de antepreșcolari/preșcolari și elevi școlarizați în unitățile de învățământ particular, precum și emiterea avizului conform în vederea organizării rețelei unităților de învățământ preuniversitar pentru anul școlar 2023-2024, autorul sesizării susține că norma rezultată în urma intervenției legiuitorului este lipsită de claritate și generează confuzie, nefiind corelată cu ansamblul reglementărilor în domeniu, de vreme ce în procesul de reorganizare a rețelei școlare intră doar unități de învățământ preuniversitar.

21. De asemenea, art.112 din Legea nr.1/2011 stabilește titularul dreptului de proprietate asupra terenurilor unităților de învățământ liceale, înființate de stat, și anume unitatea administrativ-teritorială la nivelul căreia funcționează și titularul dreptului de administrare, în timp ce alte componente ale bazei materiale, cum ar fi terenuri agricole sau ferme didactice, sunt de drept proprietatea acestora și sunt administrate de către consiliile de administrație, conform legislației în vigoare.

22. În aceste condiții, prin folosirea în art.I pct.1 și 2 din legea criticată a sintagmei „*instituții de învățământ*” pentru a crea posibilitatea unităților de învățământ preuniversitar de a prelua prin absorbție anumite stațiuni de cercetare-dezvoltare, nominalizate în anexa nr.4 la Legea nr.45/2009, legiuitorul a creat o situație confuză, norma nefiind corelată cu dispozițiile Legii nr.1/2011 și cu procedurile referitoare la reorganizarea unităților de învățământ din învățământul preuniversitar. Aceste operațiuni nu sunt definite în mod clar de legea supusă controlului de constituționalitate și nu sunt corelate cu reglementările în vigoare anterior menționate și nici nu pot fi considerate derogatorii de la cadrul general aplicabil în prezent liceelor agricole, ca unități de învățământ preuniversitar.

23. De asemenea, este neclar dacă preluarea prin absorbție a Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu de către unitatea de învățământ preuniversitar de stat Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” - Geoagiu, implică și preluarea personalului stațiunii. Acest aspect ar conduce la imposibilitatea salarizării acestuia, deoarece, conform legislației în vigoare, poate fi salarizat doar personalul didactic din învățământul preuniversitar, nu și cel de cercetare.

24. În susținerea acestei critici de neconstituționalitate sunt invocate aspecte din jurisprudența Curții Constituționale privind standardele de calitate a legii (spre exemplu, Decizia nr.363 din 7 mai 2015 sau Decizia nr.75 din 26 februarie 2015).

25. În considerarea criticilor de neconstituționalitate formulate, Președintele României susține că legea supusă controlului de constituționalitate este neconstituțională, în ansamblul său.

26. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992, obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a comunica punctele lor de vedere.

27. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au comunicat punctele de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

28. Dosarul a avut stabilit primul termen de judecată la data de 3 mai 2023. Prin Încheierea din 27 aprilie 2023, Curtea, ținând seama de necesitatea desfășurării în bune condiții a activității jurisdicționale a Curții Constituționale, în temeiul art.14 din Legea nr.47/1992, coroborat cu art.230 din Codul de procedură civilă, a dispus preschimbarea termenului de judecată de la data de 3 mai 2023 pentru data de 24 mai 2023, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

29. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, având următorul cuprins:

„Art.I. - Legea nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură «Gheorghe Ionescu-Șișești» și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.200 din 30 martie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 28, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(5) Unitățile de cercetare-dezvoltare prevăzute în anexa nr.4 se preiau și se integrează în cadrul instituțiilor de învățământ de stat, al Academiei Române și al Academiei Oamenilor de Știință din România, după caz.»

2. La articolul 54, după alineatul (1¹¹) se introduce un nou alineat, alin.(1¹²), cu următorul cuprins:

«(1¹²) Stațiunea de Cercetare și Producție Pomicolă Geoagiu se reorganizează sub denumirea de Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu și se preia prin absorbție de către Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza”, cu sediul în Strada Independenței, nr.47, Geoagiu, Hunedoara, România, instituție de învățământ de stat aflată în subordinea Ministerului Educației.»

3. Anexele nr.4 și 4.5 se modifică și se înlocuiesc cu anexele nr.1 și 2 la prezenta lege.

Art.II. - (1) Din sumele aprobate în bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pe anul 2023, la capitolul 86.01 «Cercetare și dezvoltare în domeniul economic», titlul 51 «Transferuri între unități ale administrației publice», suma de 1.600.000 lei se repartizează de către acesta, în condițiile legii, pentru plata datoriei Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu din subordonarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură «Gheorghe Ionescu-Șișești» către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul fondurilor speciale și către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului.

(2) Sumele prevăzute la alin.(1) se gestionează de către Academia de Științe Agricole și Silvicultură «Gheorghe Ionescu-Șișești» și Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu, prin conturi distincte de disponibilități deschise la Trezoreria Statului.

(3) Sumele aflate în conturile prevăzute la alin.(1) și (2) au destinație specială în condițiile art.781 alin.(5) lit.a) din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare și se utilizează numai potrivit prevederilor prezentului articol.

(4) Academia de Științe Agricole și Silvicultură «Gheorghe Ionescu-Șișești» virează sumele datorate Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu în termen de 10 zile lucrătoare de la încasarea acestora. Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu are obligația de a utiliza sumele încasate în contul distinct deschis la Trezoreria Statului, în termen de 15 zile lucrătoare de la încasare, pentru achitarea obligațiilor menționate la alin.(1).

(5) Sumele rămase neutilizate în conturile de disponibil deschise potrivit alin.(2) vor fi

virate de către unitățile Trezoreriei Statului în contul de venituri al bugetului de stat «Alte venituri» în termen de două zile lucrătoare de la expirarea termenelor prevăzute la alin.(4).

Art.III. - *Legea nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură «Gheorghe Ionescu-Șișești» și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.200 din 30 martie 2009, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.*”

30. Anexa nr.1 la legea criticată (care înlocuiește anexa nr.4 la Legea nr.45/2009) cuprinde „Unitățile de cercetare-dezvoltare care se preiau în cadrul instituțiilor de învățământ de stat, Academiei Române și Academiei Oamenilor de Știință din România, după caz”.

31. Anexa nr.2 la legea criticată (care înlocuiește anexa nr.4.5 la Legea nr.45/2009) cuprinde „Suprafața minimă de teren, din domeniul public al statului, aflată în administrarea Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu, județul Hunedoara, indispensabilă activității de cercetare-dezvoltare-inovare și multiplicării materialului biologic care trece în administrarea Liceului Tehnologic Agricol «Alexandra Borza» – Geoagiu.”

32. Autorul obiecției de neconstituționalitate susține că legea supusă controlului încalcă dispozițiile din Constituție cuprinse în art.1 alin.(4) și (5) privind principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale și principiul legalității, art.61 alin.(2) privind structura Parlamentului, art.75 alin.(1) privind sesizarea Camerelor, art.136 alin.(4) privind modalitățile de exercitare a dreptului de proprietate publică și art.147 alin.(4) privind deciziile Curții Constituționale.

33. În vederea soluționării prezentei obiecții de neconstituționalitate, Curtea va proceda la verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a acesteia, prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și de art.15 din Legea nr.47/1992, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate.

34. Referitor la titularul dreptului de sesizare, prezenta sesizare de neconstituționalitate a fost formulată Președintele României, care, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992, are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*, fiind, așadar, îndeplinită această primă condiție de admisibilitate.

35. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de control constituțional și la obiectul controlului de constituționalitate, Curtea constată că, în data de 20 iunie 2022, legea supusă controlului a fost respinsă de Senat, prima Cameră sesizată. În data de 28 februarie 2023, Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat, ca lege organică, legea supusă controlului de constituționalitate. Ulterior, legea a fost depusă la secretarul general, pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii, în data de 6 martie 2023, și apoi a fost trimisă spre promulgare, în data de 11 martie 2023. Prezenta sesizare a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 29 martie 2023. Într-o atare situație, luând act de faptul că obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în termenul de 20 de zile prevăzut de art.77 alin.(1) teza a doua din Constituție, legea adoptată de Parlament nefiind promulgată încă de Președintele României, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate este admisibilă sub aspectul respectării celor două condiții.

36. Așadar, nefiind incident un fine de neprimire a obiecției formulate de Președintele României, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și ale art.1, 10, 15, 16 și 18 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității legii criticate.

37. Analizând conținutul normativ al legii supuse controlului de constituționalitate, Curtea reține că, în esență, legea analizată stabilește preluarea și integrarea unităților de cercetare-dezvoltare prevăzute în anexa nr.4 la Legea nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.200 din 30 martie 2009, în cadrul instituțiilor de învățământ de stat, al Academiei Române și al Academiei Oamenilor de Știință din România, după caz. În același timp, legea dispune preluarea prin absorbție a Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu de către Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza”, cu sediul în Geoagiu, Hunedoara. De asemenea, legea criticată reglementează, prin art.II, repartizarea sumei de 1.600.000 lei din bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pe anul 2023 pentru plata datoriei Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul fondurilor speciale și către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului.

38. Din examinarea criticilor de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la principiul bicameralismului, formulate prin raportare la dispozițiile art.61 alin.(2) și ale art.75 din Constituție, analizând derularea procedurii legislative cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate, rezultă că în Camera decizională, după parcurgerea procedurii de avizare, prin intermediul unor amendamente, propuse prin raportul comun întocmit de Comisia pentru învățământ, Comisia pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice și Comisia pentru știință și tehnologie, însușite de plenul Camerei Deputaților cu ocazia dezbaterii propunerii legislative, au fost introduse dispoziții noi privind repartizarea sumei de 1.600.000 lei din bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru plata datoriei Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu din subordonarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul fondurilor speciale și către Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului. De asemenea, au fost instituite o serie de reguli privind utilizarea și gestionarea acestei sume din bugetul statului.

39. În jurisprudența sa, referitor la principiul bicameralismului, Curtea a dezvoltat o veritabilă „doctrină” a bicameralismului și a modulului în care acest principiu este reflectat în procedura de legiferare, statuând, în esență, că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161 din 3 martie 2017, Decizia nr.718 din 8 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.998 din 16 decembrie 2017, Decizia nr.76 din 30 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.217 din 20 martie 2019, Decizia nr.404 din 6 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.580 din 16 iulie 2019, Decizia nr.154 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.398 din 15 mai 2020, Decizia nr.849 din 25 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.51 din 18 ianuarie 2021, Decizia nr.873 din 9 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.50 din 15 ianuarie 2021, Decizia nr.77 din 10 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.232 din 8 martie 2021).

40. Curtea a reținut că, potrivit art.61 din Constituția României, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar structura sa este bicamerală, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat. Principiul bicameralismului, astfel consacrat, se reflectă însă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, deoarece art.75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Totodată, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. Art.75 din Legea fundamentală a introdus, după revizuirea și republicarea acesteia în octombrie 2003, soluția obligativității sesizării, în anumite materii, ca primă Cameră, de reflecție, a Senatului sau, după caz, a Camerei Deputaților și, pe cale de consecință, reglementarea rolului de Cameră decizională, pentru anumite materii, a Senatului și, pentru alte materii, a Camerei Deputaților, tocmai pentru a nu exclude o Cameră sau alta din mecanismul legiferării (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009).

41. De asemenea, Curtea a reținut că dezbaterile parlamentare a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce proiectului de lege sau propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului (a se vedea în acest sens Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 30 aprilie 2008). Stabilind limitele principiului bicameralismului, prin Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, Curtea a observat că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge. Sub aceste aspecte este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât

conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor; prin urmare, lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională în procesul de elaborare a legilor. Într-o atare situație, Camera de reflecție ar elimina posibilitatea Camerei decizionale de a conlucra la elaborarea actelor normative, aceasta din urmă putându-și doar exprima prin vot poziția cu privire la propunerea sau proiectul de lege deja adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconceput.

42. În consecință, Curtea a reținut că art.75 alin.(3) din Constituție, atunci când folosește sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca propunerea legislativă adoptată sau respinsă de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Însă, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr.624 din 28 octombrie 2016, precitată).

43. Pe cale jurisprudențială, Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea celor două criterii este de natură să afecteze principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr.710 din 6 mai 2009, precitată, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr.1533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011).

44. Plecând de la aceste considerente, raportat la prezenta cauză, din analiza comparativă a conținutului normativ al actelor adoptate în prima Cameră sesizată (Senatul), respectiv în Camera decizională (Camera Deputaților), Curtea observă că prima Cameră sesizată a respins propunerea legislativă, care conținea un articol unic, cu două puncte prin care se modifică și se înlocuiesc două anexe la Legea nr.45/2009 (anexa nr.1, care modifică și înlocuiește anexa nr.4 la Legea nr.45/2009, și anexa nr.2, care modifică și înlocuiește anexa nr.4.5 la Legea nr.45/2009), în sensul punctual al preluării Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu de către Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” - Geoagiu.

45. Potrivit expunerii de motive, intervenția legiuitorului este necesară „pentru reglementarea situației în vederea evitării distrugerii patrimoniului statului și creșterii arieratelor”, sens în care se arată că „timp de 11 ani, instituțiile nominalizate în anexa nr.4 la Legea nr.45/2009 [...] nu au fost preluate de universități sau academii, patrimoniul acestora degradându-se, fiind blocate din punct de vedere financiar, neexistând posibilitatea de finanțare din partea ASAS, similar unităților prevăzute în anexele nr.1-3”. În acest sens, „se propune preluarea S.C.P.P. Geoagiu de către Liceul Tehnologic Agricol «Alexandru Borza» Geoagiu, având în vedere că S.C.P.P. Geoagiu nu mai are capacitate de finanțare, deținând doar o suprafață de teren de 6,48 ha curți-construcții”.

46. Camera decizională a adus modificări și completări actului normativ, astfel încât, sub aspectul formei, legea adoptată este structurată în trei articole. Din punctul de vedere al conținutului, Curtea reține, în esență, că, distinct față de forma inițială, articolul I pct.1 cuprinde soluția legislativă de modificare a art.28 alin.(5) din Legea nr.45/2009, în sensul înlocuirii sintagmei „*învățământ superior de stat*” cu sintagma „*învățământ de stat*”, creându-se astfel cadrul legal pentru preluarea și integrarea unităților de cercetare-dezvoltare prevăzute în anexa nr.4 la Legea nr.45/2009 de către liceele tehnologice (astfel cum motivează autorii amendamentului). De asemenea, sub aspectul conținutului normativ, substanțială este completarea legii cu soluția legislativă cuprinsă în art.II privind repartizarea sumei de 1.600.000 lei din bugetul de stat pentru plata datoriei Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare pentru Pomicultură Geoagiu (nemotivată de autorii amendamentului). Această soluție nu a fost avută în vedere nici de inițiatorii propunerii legislative și nici de prima Cameră sesizată atunci când a dezbătut propunerea legislativă.

47. Curtea constată astfel că legea, în redactarea pe care a adoptat-o Camera Deputaților, vizează aspecte total diferite față de dispozițiile legale dezbătute și respinse de Senat, care relevă o viziune legislativă esențial diferită. Prin completările aduse, Camera Deputaților reglementează cu privire la dispoziții care nu au fost niciodată și în nicio formă puse în dezbateră Senatului, ca primă Cameră sesizată. Legea adoptată de Camera Deputaților schimbă configurația actului normativ și se îndepărtează de la scopul avut în vedere de inițiatorii săi. Pornind de la premisa

că legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, rezultă că autoritatea legiuitoare trebuie să respecte dispozițiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră. Or, adoptând legea în forma supusă controlului, Camera Deputaților a sustras dezbaterii primei Camere sesizate soluția legislativă cuprinsă în art.II din legea criticată, cu evident impact financiar și consecințe asupra bugetului de stat.

48. Pentru toate aceste argumente, Curtea constată că legea a fost adoptată de Camera Deputaților cu încălcarea principiului bicameralismului, consacrat de art.61 alin.(2) și art.75 din Constituție, întrucât, pe de o parte, există deosebiri majore de conținut juridic între formele supuse dezbaterii celor două Camere ale Parlamentului și implicit o configurație semnificativ diferită a legii față de forma avută în vedere de Camera de reflecție, iar, pe de altă parte, există o abatere de la obiectivul urmărit de inițiatorii propunerii legislative.

49. Față de temeinicia motivelor de neconstituționalitate extrinsecă, reținută prin raportare la dispozițiile art.61 alin.(2) și ale art.75 din Constituție, care afectează legea în ansamblul său, Curtea constată că nu mai este cazul să se examineze celelalte critici de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorul obiecției de neconstituționalitate (a se vedea, în același sens, Decizia nr.155 din 6 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.473 din 4 iunie 2020, paragraful 78, sau Decizia nr.492 din 2 noiembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.106 din 7 februarie 2023, paragraful 99).

50. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
În numele legii
DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.45/2009 privind organizarea și funcționarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” și a sistemului de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii și industriei alimentare este neconstituțională, în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 24 mai 2023.